

**UCHWAŁA NR IX/94/2019
RADY MIEJSKIEJ W ŁASKU**

z dnia 24 maja 2019 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask za rok 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) w związku z uchwałą Nr XLVI/516/2018 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie zatwierdzenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask na lata 2018-2022 uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask za rok 2018, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Łasku

Robert Bartosik

**SPRAWOZDANIE ZA ROK 2018
Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W GMINIE ŁASK
NA LATA 2018-2022**

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Podjęmowanie działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 478 z późn.zm).

Przemoc w rodzinie to działania skierowane przeciwko osobom bliskim, które naruszają ich prawa oraz dobra osobiste, powodują cierpienie tak fizyczne jak i psychiczne oraz mają na celu utrzymanie nad nimi kontroli. Przemoc w rodzinie to zjawisko zarówno osobiste, jak i społeczne. Może jej doświadczyć każdy, bez względu na miejsce zamieszkania, wykształcenie, status materialny czy społeczny. Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy (przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna), jednakże niezależnie od tego, każda z nich stanowi zagrożenie i jest przestępstwem z art.207 Kodeksu Karnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask na lata 2018-2022 przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Łasku Nr XLVI/516/2018 z dnia 06.06.2018 r. zakłada osiągnięcie celu głównego jakim jest: przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych na terenie Gminy Łask. Cel główny programu jest realizowany poprzez cele szczegółowe tj.:1) interdyscyplinarną współpracę służb i instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w ramach działań interwencyjnych – procedura „Niebieskiej Karty”. 2) zwiększenie skuteczności pomocy i ochrony dla osób doznających przemocy w rodzinie. 3) zwiększenie skuteczności działań motywacyjno-interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.4) podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. 5) działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy.6) działania edukacyjne skierowane do osób dorosłych służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie. 7) zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Łask wobec zjawiska przemocy.

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy są: 1. Mieszkańcy Gminy Łask; 2. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie; 3. Osoby stosujące przemoc w rodzinie; 4. Świadkowie przemocy; 5. Profesjonaliści/osoby zaangażowane w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz instytucje /organizacje/ zajmujące się tym problemem. Zadania w zakresie realizacji Programu są koordynowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku, który zapewnia również obsługę techniczną i merytoryczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych na terenie Gminy Łask. Z celu głównego wynikają cele szczegółowe oraz wyznaczone cztery priorytetowe obszary do realizacji, które są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Program obejmuje następujące obszary: - profilaktykę i edukację społeczną, - ochronę i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, - oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, - podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel szczegółowy 1: interdyscyplinarna współpraca służb i instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w ramach działań interwencyjnych – procedura „Niebieskiej Karty”.

Podstawę Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz rodziny dotkniętej przemocą są planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Praca zespołowa ma tu kluczowe znaczenie. Zapobiega powielaniu działań przez poszczególne służby, daje możliwość uzyskania szerokiej informacji o sytuacji osoby uwikłanej w przemoc, pozwala wspólnie przedyskutować problem, wymieniać spostrzeżenia, wspólnie ustalać najlepszy plan pomocy oraz rozdzielać poszczególne zadania. Żaden pojedynczy specjalista ani instytucja, nie jest bowiem w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb rodziny uwikłanej w przemoc.

W realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask uczestniczą instytucje, organizacje i specjaliści działający w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inne podmioty pełniące funkcje wspierające. Są to: Urząd Miejski w Łasku, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji w Łasku, Prokuratura Rejonowa w Łasku, Sąd Rejonowy w Łasku, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Łasku, GPZOZ w Łasku, placówki oświatowe, Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Łasku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łasku, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łasku oraz Zespół Interdyscyplinarny. Praca interdyscyplinarna w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zapewnia kompleksowość oraz większą efektywność i skuteczność działań. Każdy z podmiotów wchodzących w skład zespołu realizującego Program zobowiązany jest do działania w zakresie posiadanych kompetencji i uprawnień w oparciu o posiadane zasoby personalne i finansowe, w celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wzajemne współdziałanie pozwala efektywnie wykorzystywać zasoby, instrumenty i uprawnienia poszczególnych służb i instytucji.

Zgodnie z art. 9a ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku zapewnia obsługę organizacyjno–techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI). W 2018 roku odbyły się 3 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego w następujących terminach: 12.04.2018r., 27.06.2018r., 26.09.2018 r. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego zapoznano się z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask, zatwierdzono również programy grup edukacyjno – terapeutycznych dla osób stosujących i doświadczających przemocy w rodzinie. Podczas wszystkich posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiane i omawiane były bieżące sprawy dotyczące procedury „Niebieska Karta”. Członkowie Zespołu diagnozowali sytuację w poszczególnych rodzinach, wymieniali się informacjami, omawiali możliwości udzielania odpowiedniego wsparcia rodzinie. Analizowane były również możliwości dotyczące profilaktyki, rozpowszechniania wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym, podnoszenia kwalifikacji osób pracujących z rodziną dotkniętą przemocą.

W roku 2018 Zespół Interdyscyplinarny rozpatrywał 9 Niebieskich Kart, których procedura została zainicjowana w 2017 roku, a zakończenie nastąpiło w 2018 roku. W 2018 r. wszczęto procedurę Niebieskiej Karty w przypadku 25 rodzin. W 23 przypadkach procedura została zainicjowana przez Komendę Powiatową Policji w Łasku, a w 2 przypadkach procedura została podjęta przez placówki oświatowe. W 5 przypadkach procedura Niebieskiej Karty została wszczęta w rodzinach po raz kolejny. Zespół Interdyscyplinarny powołał ogółem 25 Grup Roboczych, które spotkały się 35 razy. Członkami Grup Roboczych powołanymi do pracy w ramach poszczególnych procedur NK byli pracownicy socjalni MGOPS w Łasku, dzielnicowi KPP w Łasku, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasku, pedagodzy, kuratorzy sądowi, oraz asystent rodzinny. W 12 przypadkach sporządzono Niebieską Kartę typu C z osobą doznającą przemocy, a w 9 Kartę D z osobą stosującą przemoc. Częstym problemem w rodzinach, w których została założona „Niebieska Karta” był problem uzależnienia od alkoholu oraz współuzależnienie. W trzech przypadkach skierowano pisma do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasku o objęcie leczeniem odwykowym sprawców przemocy domowej, którzy dobrowolnie nie podjęli leczenia. Dwie rodziny podjęły współpracę z asystentem rodzinnym. W ramach kontraktu socjalnego zawartego przez pracowników socjalnych dwie osoby uczestniczyły w spotkaniach grup terapeutyczno – edukacyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, a trzy osoby w grupie edukacyjno – terapeutycznej dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Z inicjatywy pracowników socjalnych, w ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” pracownicy socjalni udzielili pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy oraz wspólnie z dzielnicowymi przeprowadzili 35 rozmów dyscyplinujących ze sprawcami przemocy. W ramach współpracy pracownicy socjalni MGOPS w Łasku wspólnie z dzielnicowymi KPP w Łasku odwiedzili 17 rodzin wykazujących problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożonych przemocą.

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie skuteczności pomocy i ochrony dla osób doznających przemocy w rodzinie.

W kwestii zapewnienia pomocy rodzinom, w których występuje przemoc zgłoszenia dotyczące przemocy w rodzinie przyjmuje Zespół Interdyscyplinarny we współpracy z Policją. W ramach pomocy dla osób doznających przemocy funkcjonowała grupa edukacyjno-terapeutyczna dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Nadrzędnym celem spotkań tej grupy było nabycie przez te osoby umiejętności radzenia sobie z przemocą doświadczaną ze strony bliskich oraz odbarczenie z poczucia winy i odpowiedzialności za doznawaną przemoc. Uczestnictwo w spotkaniach grupy pozwalało zwiększyć świadomość praw osobistych, nabyć wiedzę, że przemoc jest przestępstwem i że można się przed nią skutecznie bronić. Udział w spotkaniach stwarzał okazję do bezpiecznego wyrażenia przez te osoby przeżyć –lęku, wstydu, krzywdy, winy oraz dało możliwość zmiany spostrzegania swoich możliwości, wydobycie zasobów i mocnych stron. W 2018 roku przeprowadzono 75 godzin spotkań grupowych, w których uczestniczyło 19 osób. Pracownicy socjalni w ramach grup roboczych w związku z procedurą „Niebieskiej Karty” prowadzili szeroko zakrojoną pracę socjalną na rzecz pomocy zarówno ofiarom przemocy, jak i w stosunku do osób,

co do których istnieje podejrzenie stosowania przemocy. Pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej wraz z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Łasku regularnie monitorowali środowiska, w których występuje przemoc.

Bardzo istotnym elementem lokalnego systemu profilaktyki i pomocy osobom uzależnionym i rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, syndromem współuzależnienia i przemocą domową jest Punkt Konsultacyjny mieszczący się w Łasku przy ul. Żeromskiego 14. Jest to miejsce, w którym osoba lub rodzina może uzyskać pomoc, wsparcie oraz informacje na temat różnych form pomocy jej przysługujących. Głównym celem funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego jest niesienie pomocy terapeutycznej i psychologicznej osobom znajdującym się w ciężkiej sytuacji życiowej (rodzinom, dzieciom, młodzieży i osobom starszym); w szczególności osobom uzależnionym od alkoholu, środków zmieniających świadomość, osobom narażonym na przemoc i agresję. W Punkcie Konsultacyjnym zatrudnione są następujące osoby: 1 psychoterapeuta oraz 3 pedagogów ze specjalizacjami: socjoterapia, terapia rodzin, edukacja seksualna, uzależnienia. W 2018 r. z pomocy i wsparcia specjalistów zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym skorzystało ogółem 159 osób. Z powodu doznawania lub stosowania przemocy 16 osób korzystało z regularnego wsparcia i pomocy specjalistów. W Klubie Abstynenta „Merkury” w Łasku zatrudniona jest także 1 osoba prowadząca terapię indywidualną i grupową dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu. Grupa osób uzależnionych od alkoholu w Klubie „Merkury” w Łasku, raz w tygodniu korzystała z pomocy terapeuty uzależnień. Comiesięcznie w Klubie odbywały się również spotkania grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu oraz spotkania grupy wsparcia dla osób współuzależnionych od alkoholu.

Jak wynika z uzyskanych danych, w Prokuraturze Rejonowej w Łasku w 2018 r zarejestrowano 22 sprawy karne z terenu gminy Łask prowadzone o czyny z art. 207 §1 k.k. czyli znęcanie się fizyczne lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny. Czyn ten podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Ponadto do kuratorskiej służby sądowej w roku ubiegłym wpłynęło 6 wyroków skazujących z w/w art. w stosunku do osób zamieszkałych na terenie naszej gminy. Tak kształtowana linia orzecznicza sądów przy pomocy Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wspiera efektywność działania lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz działa prewencyjnie.

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno-interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Pracownicy socjalni Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łasku, we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łasku zgłaszali osoby, co do których istniało podejrzenie stosowania przemocy, wnioski o objęcie leczeniem odwykowym, czego następstwem w niektórych przypadkach było złożenie do sądu wniosku o przymusowe leczenie odwykowe. Sprawcy przemocy domowej brali udział w zajęciach w ramach programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy domowej. W programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy domowej ogółem wzięło udział 12 osób. Osoby zgłaszały się do programu dobrowolnie, często były kierowane przez pracowników MGOPS w Łasku. Przepracowano łącznie 75 godzin, podzielonych na bloki tematyczne obejmujące spotkania 3 godzinne. Realizacja programu odbywała się w systemie półotwartym - dołączały dodatkowe osoby w trakcie realizacji programu za zgodą wszystkich uczestników. Osoby dołączające się w trakcie trwania programu korzystały z indywidualnych konsultacji, uzupełniały wiedzę, którą już zdobyli pozostali uczestnicy. Ćwiczyli umiejętności radzenia sobie ze złością, oraz zachowania prospołeczne. Podstawowym celem działań programowych było powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Cel podstawowy ukierunkowany był na rozpoznanie i zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie. Program realizowany był poprzez spotkania grupowe mające na celu psychoedukację i ćwiczenie zachowań prospołecznych. Zwiększyło to samoświadomość i skorygowało zachowania i postawy uczestników grupy. Uzupełnieniem spotkań grupowych były konsultacje indywidualne i udzielanie indywidualnej

pomocy psychologicznej. Ze spotkań indywidualnych korzystały zwłaszcza te osoby które zaczynały swój udział w projekcie oraz te, które doświadczały kryzysów i potrzebowały indywidualnego wsparcia. Zawartość merytoryczna programu skoncentrowana była na osiągnięciu celu podstawowego i zawierała elementy, które dostarczyły wiedzy oraz stworzyły okazje do poznania siebie i pozwoliły na zmianę form myślenia i reagowania.

Rozmowy indywidualne ze sprawcami przemocy domowej były prowadzone przez pracowników socjalnych, jak i dzielnicowych, a także przez specjalistów w Punkcie Konsultacyjnym w Łasku.

Cel szczegółowy 4: Podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Osoby pracujące z ofiarami przemocy i jej potencjalnymi sprawcami w miarę możliwości brały udział w szkoleniach, natomiast pracownicy instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego na zorganizowanych spotkaniach wymieniali się informacjami, analizowali realizację planów pracy z poszczególnymi rodzinami, ustalali dalsze postępowanie z rodziną dotkniętą zjawiskiem przemocy. Współpracując ze sobą instytucje znajdujące się na terenie naszej gminy, wymieniały ze sobą doświadczenia i dobre praktyki mające na celu przeciwdziałanie i ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie. Przedstawiciele tych instytucji brali udział w pracach grup roboczych i starali się wypracować jednolite standardy zasad współpracy w zakresie lokalnych służb i instytucji na rzecz spójnych i skutecznych działań.

Cel szczegółowy 5: Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy.

Zapobieganie zjawisku przemocy wśród dzieci i młodzieży jest problemem złożonym, wymagającym czasu oraz zaangażowania wielu osób i różnych instytucji w jego realizację.

Szkoły jako placówki edukacyjno-wychowawcze w znacznej mierze odpowiadają za kształtowanie właściwych postaw społecznych swoich uczniów, muszą więc wskazać im właściwą drogę w życiu, naświetlać pozytywne postawy społeczne i moralne, dzięki którym będą prawidłowo funkcjonowali w społeczeństwie.

Podnosząc świadomość społeczną na temat zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzono w szkołach na terenie naszej gminy programy profilaktyczne dla uczniów i nauczycieli, których celem było przede wszystkim wyczulenie uczniów na zjawiska przemocy zarówno w rodzinie, jak i przemocy rówieśniczej. Warsztaty te miały na celu wypracowanie pozytywnych postaw w rodzinie i wzbudzenie większej wrażliwości na przemoc.

W 2018r. w gminie Łask przeprowadzono szereg działań w: przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach oraz w Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łasku, które miały na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz podniesienie poziomu wiedzy i świadomości dzieci i młodzieży w zakresie reagowania na przemoc i zagrożenia z tym związane.

Poniższe tabele prezentują formy podejmowanych w 2018 r. działań edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży.

Działania podjęte w szkołach przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Łasku i Komendę Powiatową Policji w Łasku:

Cel działania-tematyka	Miejsce realizacji	Wykonawca	Liczba osób
„Przerwa złą siecią- o przeciwdziałaniu cyberprzemocy”	Publiczne Gimnazjum nr 2	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	65
	Szkoła Podstawowa w Bałuczu	Przedstawiciele KPP w Łasku	brak danych
	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Teodorach		96

„Opanować wulkan emocji”	Szkoła Podstawowa w Teodorach	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	49
	Szkoła Podstawowa Nr 4 w Łasku		56
„Konflikty są częścią naszego życia, trudno bez nich żyć”	Szkoła Podstawowa w Łopatkach	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	18
„Jak radzić sobie z agresją innych i własną złością”	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	53
	Szkoła Podstawowa w Łopatkach		13
„Jak sobie radzić z trudnymi emocjami”	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	26
„Budowanie pozytywnego obrazu samego siebie”	Szkoła Podstawowa w Teodorach	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	49
„Słowa też potrafią ranić-o agresji wśród uczniów”	Publiczne Przedszkole Nr 4 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	39
„Poskromić złośnika”	Publiczne Przedszkole Nr 1 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	31
	Publiczne Przedszkole Nr 5 w Łasku		43
Trening Zastępowania Agresji- zajęcia warsztatowe	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	7
Przemoc psychologiczna dla ofiar nadużyć przemocy i psychomanipulacji-terapia psychologiczna	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	4
„Szacunek wobec innych”	Szkoła Podstawowa w Wiewiórczynie	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	15
„Dobry kolega”	Szkoła Podstawowa w Łopatkach	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	5
	Szkoła Podstawowa w Bałuczu		23
„Bądź kumplem nie dokuczaj”	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	84
Radzenie sobie z presją rówieśniczą-mówienie nie a autorytet w grupie	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	53
„Integracja zwaśnionych zespołów klasowych”	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	50
	Szkoła Podstawowa w Łopatkach		4
Zabawy relaksacyjne i wyciszające	Publiczne Przedszkole Nr 1 w Łasku	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	45
	Publiczne Przedszkole Nr 3 w Łasku		32

Działania podjęte przez szkoły:

Cel działania-tematyka	Miejsce realizacji	Wykonawca
„Dzień tolerancji”	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, psycholog
Zajęcia wychowania do życia w rodzinie	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	nauczyciel- Pani Ewa Kościan
Zajęcia dotyczące praw i obowiązków dzieci, problematyki rodziny, zagadnień tolerancji i dyskryminacji, podejmowane podczas godzin wychowawczych	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku Szkoła Podstawowa w Bałuczu	wychowawcy klas, pedagog, psycholog
Zajęcia warsztatowe oraz zajęcia profilaktyczne w klasach mające na celu przeciwdziałanie zjawiskom przemocy (porady, pogadanki, dyskusję i konsultacje w ramach godzin wychowawczych) Adresaci zajęć uzyskali wiedzę nt. możliwości i miejsc uzyskania specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łasku Szkoła Podstawowa w Bałuczu Niepubliczna Szkoła Podstawowa we Wrzeszczewicach Publiczne Gimnazjum Nr1 w Łasku Publiczne Gimnazjum Nr2 w Łasku Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Łopatkach	Centrum Profilaktyki Progres – pedagog D. Galińska Danuta Błaszczkiewicz, Barbara Orłowska oraz M. Skurpel -przedstawiciele PPP w Łasku, pedagodzy, psychologowie oraz wychowawcy,
Spotkania z przedstawicielami KPP w Łasku	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łasku Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Łasku Szkoła Podstawowa w Bałuczu Niepubliczna Szkoła Podstawowa we Wrzeszczewicach Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Teodorach	przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Łasku
Prowadzenie zajęć specjalistycznych dla uczniów wykazujących problemy w zachowaniu	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	psycholog, pedagog, specjalista z zakresu socjoterapii
„Agresja wobec innych”	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Teodorach	wychowawca klasy
Szkolne Obchody Międzynarodowego Dnia bez Przemocy	Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Łasku	wychowawca, nauczyciele
Inne formy zapobiegania przemocy,	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Łopatkach	nauczyciele szkolni

-konkursy plastyczne, -gazetka szkolna nt. tematyki przemocy zawierająca nr. tel. zaufania -anonimowa skrzynka zaufania znajdująca się na terenie szkoły dotycząca niepokojących sytuacji w szkole i domu.	Publiczne Gimnazjum Nr 1 w Łasku	dyrekcja szkoły.
---	-------------------------------------	------------------

Gmina Łask posiada również szeroką ofertę placówek wsparcia dziennego z różnorodną gamą zajęć, które zapewniają ciekawie zorganizowaną opiekę pozaszkolną, dając możliwości odkrywania i rozwijania talentów, zainteresowań, pasji, a jednocześnie wspierając w ten sposób rodziców w procesie wychowania dzieci. W 2018 r. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku prowadził 8 placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego z planowaną liczbą 180 miejsc. Na terenie miasta i gminy Łasku funkcjonowały następujące placówki: Placówka Wsparcia Dziennego Filia w Łasku ul. Narutowicza 28, Placówka Wsparcia Dziennego Filia w Łasku ul. Toruńska 1, oraz Placówki Wsparcia Dziennego Filia w: Wiewiórczynie, Wrzeszczewicach, Bałuczu, Okupie, Teodorach i Łopatkach. W placówkach prowadzono także zajęcia profilaktyczne, na których w formie zabawy, prelekcji i pogadanek przekazywano informacje o niebezpieczeństwach, jakie niesie ze sobą uzależnienie oraz promowano zdrowy styl życia, kształtowano nawyki higieny osobistej, kultury mówienia, zachowania się w odpowiedniej sytuacji, dyskutowano o przemocy, jej formach i skutkach. Przeprowadzane zajęcia miały charakter edukacyjny i kulturalny. Głównym ich celem było zagospodarowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego w sposób wartościowy, tworzenie lepszych warunków harmonijnego rozwoju psychicznego, fizycznego i społecznego oraz nauka aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego bez używek i przemocy oraz integracja grupowa.

Cel szczegółowy 6: Działania edukacyjne skierowane do osób dorosłych służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Opracowanie i realizacja gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask ma na celu stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy zmierzającej do zwiększenia dostępności prowadzonych programów edukacyjnych i terapeutycznych dla rodziców, osób dorosłych, opiekunów dzieci oraz innych osób doznających przemocy. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy poprzez dostarczanie wiedzy dorosłemu społeczeństwu są realizowane m.in. przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje wymiaru sprawiedliwości, organy ścigania, pomioty należące do systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej.

Działania skierowane do osób dorosłych.

Cel działania-tematyka	Miejsce realizacji	Wykonawca	Liczba osób
„Dziecko trudne wychowawczo-jak sobie z nim radzić”	Publiczne Przedszkole Nr 5 w Łasku	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	40
„Jak być mądrym rodzicem-zasady skutecznych oddziaływań wychowawczych”	Publiczne Przedszkole Nr 3 w Łasku	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	38
„O przeciwdziałaniu cyber przemocy”	Szkoła Podstawowa w Teodorach	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	27
Organizacja i udzielenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach i placówkach dla rodziców i nauczycieli.	Publiczne Przedszkole Nr 4 w Łasku		9
	Publiczne Przedszkole Nr 5 w Łasku	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	16

	Szkoła Podstawowa Nr 4 w Łasku		33
	Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łasku		33
	Szkoła Podstawowa w Łopatkach		5
Grupa wsparcia dla nauczycieli	Szkoła Podstawowa w Łopatkach	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	4
Wsparcie i pomoc dla osób w sytuacjach doznawania przemocy.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	43
Udzielanie porad psychologicznych, prawnych i socjalnych.			146

Działania podejmowane przez szkoły skierowane do osób dorosłych:

Cel działania-tematyka	Miejsce realizacji	Wykonawca
Prelekcja pedagoga dotycząca przepisów o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz związane z tematem procedury. Wykład przeprowadzony dla grona pedagogicznego.	Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Łasku	Pedagog szkolny
Doskonalenie zawodowe nauczycieli mające na celu poszerzenie ich kompetencji w zakresie problematyki agresji i przemocy.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	Dyrektor szkoły, pedagog, Paulina Orbitowska Fernandez,
Organizowanie szkoleń, pedagogizacji, prelekcji dla rodziców o tematyce agresji i przemocy.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku	Przedstawiciel Centrum Profilaktyki PROGRES Pani Dorota Galińska, wychowawcy klas.
Spotkanie z rodzicami poświęcone zagadnieniom przemocy w rodzinie (porady i konsultacje) Prowadzenie działań, spotkań mediacyjnych	Szkoła Podstawowa Nr 5 w Łasku Szkoła Podstawowa w Bałuczu Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łasku Publiczne Gimnazjum Nr 2 w Łasku	Psycholog szkolny, dyrektor szkoły, pedagog, wychowawcy

Powyższe tabele przedstawiają sposób realizacji Program przez instytucje i placówki oświatowe oraz metody i sposoby przekazywania wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy oraz o sposobach radzenia sobie z takimi problemami. Społeczność lokalna była również motywowana i edukowana do podejmowania działań na rzecz potencjalnych ofiar przemocy.

Cel szczegółowy 7: Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Łask wobec zjawiska przemocy.

Celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Łask, jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych. Jego realizacja odbywa się poprzez działania profilaktyczne i edukację społeczną, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie skutecznej ochrony i pomocy, oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz zwiększanie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Problem stosowania przemocy w rodzinie nadal jest tematem wrażliwym, jednak przestaje być tematem tabu. Jednocześnie coraz częściej zauważalna staje się reakcja osób trzecich na zachowania przemocowe. Zwiększa się bowiem świadomość odpowiedzialności wśród mieszkańców naszej gminy za bezpieczeństwo i zapewnienie podstawowych potrzeb nie tylko dzieci, ale i osób chorych, niepełnosprawnych, czy też niezaradnych życiowo. Społeczeństwo reaguje na potrzeby osób zagrożonych przemocą najczęściej informując Policję lub tutejszy Ośrodek Pomocy Społecznej.

W gminie Łask zostały już wypracowane formy i sposoby współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami oraz osobami działającymi na rzecz profilaktyki, przeciwdziałania i zwalczania przemocy w rodzinie. Dzięki istniejącemu współdziałaniu można zaobserwować, iż podejmowane działania profilaktyczno-edukacyjne oraz szkoleniowe skierowane do osób dorosłych, a także do dzieci i młodzieży wzajemnie się uzupełniają i nie są powielane.

Nagłaśnianie problemu przemocy domowej w mediach, prowadzenie kampanii informacyjnych niewątpliwie stopniowo zmienia świadomość społeczeństwa w tej kwestii. Podejmowane w naszej gminie działania edukacyjne w formie warsztatów, meetingów, prelekcji oraz spotkań indywidualnych skierowane do osób dorosłych, jak również dzieci i młodzieży pełnią również istotną rolę w kształtowaniu prawidłowo funkcjonującego społeczeństwa. Instytucje i organizacje działające na terenie naszej gminy, organizując zajęcia zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla osób dorosłych, popularyzują aktywny i zdrowy tryb życia. Wskazują alternatywne, wolne od przemocy sposoby spędzania wolnego czasu oraz wskazują właściwe sposoby reakcji na sytuacje problemowe.

Ocena realizacji Programu.

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Destrukcyjny charakter problemu przemocy domowej powoduje, że jego przeciwdziałanie staje się jednym z istotnych zadań służb publicznych i pozostałych podmiotów na co dzień pracujących z rodziną.

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy wymaga więc planowych i kompleksowych działań, których realizacja odbywa się w naszej gminie w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy. Realizacja gminnego programu nadal wymaga ścisłej współpracy instytucjonalnej i społecznej. Dalsza edukacja społeczności na terenie naszej gminy jest szansą na zmniejszenie tolerancji dla przemocy. Skoordynowany system pomocy na poziomie jednostki, rodziny i społeczności, jest bowiem szansą na ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w naszej gminie w znacznym stopniu wpłynęła na zmianę świadomości społecznej. Coraz więcej osób, zarówno ofiar, jak i sprawców przemocy domowej, gotowych jest przyznać, że w ich rodzinie problem istnieje oraz chcą skorzystać z oferowanej pomocy.

Identyfikacji ofiar i sprawców przemocy domowej służy też prowadzone na bieżąco przez pracowników socjalnych rozeznanie sytuacji w rodzinach będących pod opieką MGOPS w Łasku oraz stała współpraca prowadzona w szczególności ze szkołami i Komendą Powiatową Policji, w zakresie monitoringu wspólnych podopiecznych. Szczególnym nadzorem objęte są rodziny z dziećmi, zagrożone przemocą oraz demoralizacją nieletnich. Środowiska te pracownicy socjalni niejednokrotnie monitorują w asyście funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji.

Znacznym zainteresowaniem wśród naszych mieszkańców cieszy się również poradnictwo specjalistyczne oferowane w placówkach pomocowych działający na terenie naszej gminy. Zarówno MOPS w Łasku, jak i funkcjonujący w strukturze ośrodka Punkt Konsultacyjny udzielają porad psychologicznych, socjalnych oraz prawnych. W placówkach oświatowych tj. szkołach, przedszkolach i Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Łasku, realizowane były programy profilaktyczno- wychowawcze mające na celu promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży, jak również programy kierowane do osób dorosłych. Na terenie gminy funkcjonuje 8 Placówek Wsparcia Dziennego, do których uczęszczają dzieci z rodzin wymagających pomocy i wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy na terenie Gminy Łask, prowadzonych jest wiele działań zmierzających do zwiększenia skuteczności pomocy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ograniczenia skali zjawiska przemocy. Działania podmiotów zaangażowanych w realizację Programu przynoszą pozytywne efekty, a skupiały się przede wszystkim na:

- 1) podnoszeniu poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie poprzez organizowanie spotkań, prelekcji, rozpowszechniania informacji poprzez plakaty i ulotki;
- 2) prowadzeniu poradnictwa specjalistycznego m.in. psychologicznego prawnego i socjalnego, oraz upowszechniania informacji o miejscach gdzie można uzyskać pomoc medyczną, psychologiczną, prawną, socjalną, zawodową;
- 3) Zespole Interdyscyplinarnym, którego celem jest m. in. budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym koordynowanie działań wszystkich służb pomocowych z terenu naszej gminy w celu zwiększenia skuteczności pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 4) Grupach Roboczych, które swoim wsparciem obejmują zarówno osoby będące ofiarami przemocy, jak osoby podejrzane że są sprawcami przemocy;
- 5) zapobieganiu kontaktowania się osób stosujących przemoc z osobami dotkniętymi przemocą poprzez stosowanie środków prawnych przez Prokuraturę Rejonową oraz przez Sąd Rejonowy w Łasku;
- 6) realizacji Programu Edukacyjno - Terapeutycznego dla osób stosujących przemoc;
- 7) realizacji Programu Edukacyjno - Terapeutycznego dla osób doświadczających przemocy;
- 8) zwiększaniu kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez udział w szkoleniach, konferencjach;

Jednocześnie należy pamiętać, że dom, rodzina to synonim prywatności i decyzja o ingerencji instytucjonalnej w sprawy rodziny wymaga szczególnej rozważliwości.